

شماره: مپ/ ۱۹۶۴

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۱/۲۹

«بسمه تعالی»

جهت اطلاع مدیران عامل بانکهای تجاری، تخصصی دولتی ارسال گردید.

با سلام؛ به پیوست آئین نامه تسهیلات و تعهدات اشخاص مرتبط موضوع بند ۴ ماده ۳۴ قانون پولی و بانکی جهت اجرا و رعایت دقیق مفاد آن ایفاد می گردد. خواهشمند است دستور فرمائید واحدهای ذیربط در آن بانک به نحو مقتضی مطلع شده و در اجرای آن نظارت کافی مبذول دارند. /ص

مدیریت کل نظارت بر بانکها و موسسات اعتباری

اداره مطالعات و مقررات بانکی

حمید تهرانفر

بهرام فیض زرین قلم

۳۸۱۶

۱۶۱۵-۱۶

«بسمه تعالی»

«آئین نامه تسهیلات و تعهدات اشخاص مرتبط»

ماده ۱ - تعاریف

۱-۱- تسهیلات و تعهدات

از نظر این آئین نامه عبارت "تسهیلات و تعهدات" شامل اقلام ذیل است:

الف - تسهیلات: شامل اقلام دارایی های بانک یا موسسه اعتباری در بالای خط ترازنامه بوده و موارد ذیل را در بر می گیرد:

- تسهیلات اعطائی اعم از جاری و غیرجاری و ریالی و ارزی به اشخاص (به استثنای مشارکت حقوقی و سرمایه گذاری مستقیم)
- تسهیلات اعطائی بین بانکی
- بدهی مشتریان در حساب بدهکاران موقت
- بدهکاران بابت اعتبارات اسنادی پرداخت شده
- بدهکاران بابت ضمانتنامه های پرداخت شده
- تسهیلات از محل حساب ذخیره ارزی
- تامین مالی بلندمدت با استفاده از منابع خارجی (Usance, Refinance, Finance,...)
- پیش پرداخت بابت اموال خریداری شده عقود
- اموال خریداری شده بابت عقود
- کار در جریان جعاله
- خرید دین

ب - تعهدات: شامل اقلام زیر خط ترازنامه در مورد تعهدات ریالی و ارزی مشتریان بابت موارد ذیل است:

- اعتبارات اسنادی و انواع ضمانتنامه‌های دیداری و مدت‌دار
- ظهرنویسی اسناد تعهدآور
- تضمین اوراق مشارکت صادره و تعهدات بابت مانده سهام پذیرهنویسی شده
- تعهدات مشتریان بابت قراردادهای منعقدہ معاملات
- بروات اسنادی ارزی مدت‌دار پذیرهنویسی شده.

تبصره ۱: تسهیلات و تعهدات شامل تسهیلات اعطائی و تعهدات ایجاد شده از طریق شعب خارجی بانکها و موسسات اعتباری کشور نیز می‌گردد ولی تسهیلات از محل وجوه اداره شده را در بر نمی‌گیرد.

تبصره ۲: در محاسبه مبلغ تسهیلات سود سالهای آینده، وجوه دریافتی مضاربه و حساب مشترک مشارکت مدنی منظور نمی‌شود. برای محاسبه تعهدات نیز لازم است وثائق مذکور در بند الف ماده ۲ آئین‌نامه صدور ضمانتنامه و ظهرنویسی از طرف بانکها و همچنین پیش‌دریافت نقدی اخذ شده بابت اعتبارات اسنادی، از میزان تعهدات کسر گردد.

۲-۱- اشخاص مرتبط

اشخاص مرتبط از نظر این آئین‌نامه اشخاص حقیقی یا حقوقی می‌باشند که در جریان تصمیم‌گیری بانک یا موسسه اعتباری موثر هستند و به طور بالقوه یا بالفعل قادر به تامین منافع خود در بانک یا موسسه اعتباری می‌باشند. در این آئین‌نامه اشخاص مرتبط اعم از حقیقی و حقوقی عبارتند از:

۱-۲-۱- اعضای هیات مدیره، مدیرعامل، قائم مقام، حسابرس مستقل، بازرس قانونی و همچنین همسر و افراد تحت تکفل هر یک از اشخاص حقیقی فوق‌الذکر.

- ۱-۲-۲ - شرکتهائی که تمام یا بخشی از سرمایه آنها متعلق به اشخاص فوق است، به نحوی که اشخاص فوق بتوانند حداقل یک عضو هیات مدیره تعیین نمایند.
- ۱-۲-۳ - شرکتهائی که تمام یا بخشی از سهام آنها متعلق به بانک یا موسسه اعتباری است، به نحوی که بانک یا موسسه اعتباری بتواند حداقل یک عضو هیات مدیره آنها را تعیین نماید.
- ۱-۲-۴ - صاحبان بیش از ۱ درصد سهام بانک یا موسسه اعتباری.

ماده ۲- تعیین حدود

بانکها و موسسات اعتباری ملزم به رعایت سقفهای ذیل میباشند:

- ۲-۱ - حداکثر میزان تسهیلات و تعهدات مربوط به هریک از اشخاص مذکور در بند ۱-۲ به شرح زیر میباشند:
- ۲-۱-۱ - به هریک از اعضای حقیقی هیات مدیره غیرموظف حداکثر تا دو برابر مجموع حق حضور آنان در جلسات هیات مدیره و پاداش سالانه آنان.
- ۲-۱-۲ - به مدیرعامل و قائم مقام وی، اعضای موظف هیات مدیره حداکثر تا دو برابر حقوق و مزایای سالانه آنان.
- ۲-۱-۳ - در مورد حسابرسان مستقل و بازرسان قانونی حداکثر دو برابر حق الزحمه سالانه آنان.
- ۲-۱-۴ - تسهیلات و تعهدات مربوط به اشخاص مندرج در بند ۱-۲-۲، مشمول سقفها، ضوابط و تعرفههای عمومی مربوط به مشتریان عادی بانک میباشند و هیچگونه امتیاز یا ترجیحی برای این اشخاص نباید در نظر گرفته شود.
- ۲-۱-۵ - حداکثر تسهیلات و تعهدات مربوط به اشخاص موضوع بند ۱-۲-۳ معادل ۲۰ درصد سرمایه پایه بانک و یا موسسه اعتباری میباشند. در محاسبه این نسبت قیمت تمام شده سهام در جمع تسهیلات منظور گردد.

۲-۱-۶- سهامدارانی که مالک بیش از ۱٪ سهام بانک و یا موسسه اعتباری می‌باشند، حداکثر معادل ۱۰ درصد مبلغ اسمی سهام خود می‌توانند از تسهیلات و تعهدات بانک یا موسسه اعتباری استفاده نمایند.

۲-۲- حداکثر مجموع تسهیلات و تعهدات مربوط به اشخاص مرتبط به استثنای بند ۳-۲-۱- نباید از ۲۰ درصد سرمایه پایه بانک یا موسسه اعتباری تجاوز نماید.

تبصره- تسهیلاتی که بانک یا موسسه اعتباری در قالب تسهیلات مسکن، ضروری، اضطراری و موارد مشابه به کلیه کارکنان خود اعطاء می‌نماید، در سقف‌های فوق منظور نمی‌شود.

ماده ۳- رویه یکسان

نرخ سود و انواع کارمزد و سایر شرایط تسهیلات و تعهدات مربوط به اشخاص مرتبط باید بر طبق تعرفه عمومی بانک و یا موسسه اعتباری بوده و کاملاً یکسان با سایر مشتریان باشد، مگر در مورد کارکنانی که به لحاظ مقررات استخدامی و کارمندی بانک و یا موسسه اعتباری مشمول امتیاز خاص باشند.

ماده ۴- ضرایب تبدیل

سقف فردی تسهیلات و تعهدات به هر یک از اشخاص مرتبط موضوع این آئین‌نامه از جمع خالص تسهیلات اعطایی به وی و تعهدات او به بانک یا موسسه اعتباری حاصل می‌شود. لیکن تعهدات هر شخص پس از اعمال ضرایب تبدیل مندرج در آئین‌نامه کفایت سرمایه (بند ۲-۵) در جمع مذکور ملحوظ می‌شود.

ماده ۵- نحوه نظارت داخلی

بانک یا موسسه اعتباری موظف است با تهیه دستورالعمل داخلی که به تأیید بانک مرکزی می‌رسد، ضوابط و حدود تعیین شده در این مقررات را تحت نظارت مستمر قرار دهد بطوریکه همواره حدود مذکور در ماده ۲ رعایت گردد.

ماده ۶- ثبت و نگهداری اطلاعات

بانک یا موسسه اعتباری موظف است با اتخاذ تدابیر لازم، اطلاعات مربوط به کلیه تسهیلات و تعهدات مربوط به اشخاص مرتبط را به صورت به هنگام و به نحوی نگهداری نماید که امکان دسترسی بلادرنگ به این اطلاعات همواره فراهم باشد.

ماده ۷- نحوه گزارش دهی

بانک یا موسسه اعتباری موظف است هر سه ماه یکبار اطلاعات مربوط به تسهیلات و تعهدات موضوع این مقررات را براساس فرمی که بانک مرکزی ارائه خواهد داد، تکمیل و به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ارسال نماید.

تبصره- بانک مرکزی می‌تواند در صورت لزوم مقاطع کوتاه‌تر از سه ماه را نیز برای گزارش دهی تعیین نماید.

ماده ۸- مقررات منسوخ شده

آئین‌نامه اعطای اعتبار از طرف بانکها به اعضای ارکان خود و موسساتی که اعضای مزبور در آن ذینفع‌اند و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی موضوع بند ۴ ماده ۳۴ قانون پولی و بانکی کشور مصوب تیرماه ۱۳۵۱ از تاریخ ابلاغ این آئین‌نامه منسوخ می‌شود.

این آئین‌نامه در ۸ ماده و ۴ تبصره در تاریخ ۱۳۸۲/۱۱/۲۵ به تصویب شورای پول و

اعتبار رسید و از تاریخ ابلاغ آن توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، لازم‌الاجرا است.